

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Mester Csaba (címe) ügyvéd által képviselt (felperes neve, címe) felperesnek a dr. Homolya Róbert (címe) ügyvéd által képviselt (I.r. alperes neve, címe) I. rendű és a dr. Tuza Péter (címe) ügyvéd által képviselt (II.r. alperes neve, címe) II. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása miatt indult perében a Fővárosi Bíróság 2008. december 1. napján kelt, 26.P.23.697/2007/11. számú ítélete ellen a felperes részéről 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 120.000 (százhuszezer) forint másodfokú perköltséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 900.000 (kilencszázezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A ... című hetilap ... évi ... számának címlapján „...” és „...” felirattal jelent meg fényképfelvétel felperesről, és a 3. oldalon a „Kedves Olvasó!” rovatban is írást közöltek ... terhességével-vetélésével összefüggésben. A lap 14. oldalán „...” címmel és „...” alcímmel jelent meg cikk, amelyet felperesről készült két képpel illusztráltak, az egyik képen „...” felirattal.

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek a cikkben sérelmezett közlésekkel megsértették becsületét, emberi méltóságát, a magánélethez, magánszféra védelméhez és jóhírnévhez fűződő személyiségi jogait. A jogsértéstől való eltiltáson túl arra kérte kötelezni az alpereseket, hogy fizetett hirdetés formájában a ... című napilapban jelentessék meg az ítélet rendelkező részét, továbbá, hogy nem vagyoni kártérítés címén I. rendű alperes fizessen meg 30.000.000 forintot.

A képfeliratok közül sérelmezte a „...; ...; ...; ...; ...” részt, továbbá a cikk és a főszerkesztői levél közlései vonatkozásában is kérte a jogsértés megállapítását.

Előadta, ismerősi köréből szivárgott ki terhességéről a hír, ezért a pletykákat megelőzve nyilatkozott a sajtónak, azonban a főszerkesztői levélben a személyét lealacsonyító közlések jelentek meg és az I. rendű alperesi cikk címei, az alcímek, képfeliratok, címlap feliratok azt a hamis látszatot keltették, hogy terhessége nem volt valós, így emiatt a vetélésre hivatkozva próbált meg kievickélni a hazugságból. Ezek a közlések a róla kialakult képet jelentős mértékben torzították és ezáltal a társadalmi megbecsülése is csökkent.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérve előadta, hogy a cikkek címében, alcímében csak kérdésfelvetés szerepel, az abban megfogalmazottak pedig kizárólag olyan véleménynyilvánításnak és éles bírálatnak tekinthetők, amelyek sértő és bántó tartalmat nem hordoznak, így a jogsértés megállapítására sem adnak alapot.

A II. rendű alperes is a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy az államnak külön felhívásra fizessen meg 900.000 forint kereseti illetéket, valamint az I-II. rendű alperesnek 240.000-240.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a 12.000 forintos fellebbezési költséget a felperes maga köteles viselni.

Az ítélet indokolásában elsődlegesen azt emelte ki, hogy a terhesség léte vagy nem léte körében az alperesek a felperes magánélet és magánszféra sérthetetlenségéhez fűződő jogát nem sérthették meg, mert maga a felperes tájékoztatta a sajtót, saját maga nyilatkozott a történetekről kiteve magát annak, hogy a sajtó véleményt formáljon az eseményekről, így az alperesek a közöltekkel jogellenesen nem hatoltak magánéletébe.

A közlések tartalmának vizsgálata körében az elsőfokú bíróság hivatkozott a Ptk. 75. § (1) bekezdésére, a 76. §-ban foglaltakra, valamint a 78. § (1) és (2) bekezdésében írtakra, továbbá a Pp. 164. § (1) bekezdésére is, kiemelve azt, hogy a feleket tájékoztatta a bizonyítási teherről, a bizonyítandó tényekről.

A tanúk ismételt meghallgatását szükségtelennek tartotta, mert a korábbi nyilatkozatuknál több információval egyrészt vélhetően nem rendelkeznek, másrészt a terhesség bizonyítékaként a laikus tanúk előadása egyébként sem fogadható el.

A terhességgel kapcsolatos orvosi vagy egyéb okirati bizonyítást a felperes nem ajánlott fel, az pedig köztudomású, hogy a szülők - különösen első gyermek esetén - az orvosi dokumentációkat megőrzik, de ha a terhesség megszakadása miatt ez nem így történt, az iratok a vizsgálatot végző orvostól beszerezhetők lettek volna.

Az I. rendű alperes kérte a kezelőorvos megkeresését, azonban a felperestől származó ilyen irányú indítvány, illetve az orvosi titoktartás alóli felmentés hiányában az elsőfokú bíróság ezt nem teljesítette. Ezen túl kiderült az is, hogy a megkeresni indítványozott egészségügyi intézményben nőgyógyászat nem működik.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint valótlan tényállítás a felperes terhes állapotának tagadásával kapcsolatosan az alperesek terhére nem volt megállapítható, így a felperes jóhírnév sérelme sem állapítható meg.

Ezt követően kifejtette, hogy az alperesek a cikkbeli lesújtó nyilatkozataikat annak kapcsán tették, hogy a felperes valójában nem volt terhes, s mivel a terhesség adott időpontbeli létét megállapítani nem lehetett, ezért az ezzel ellenkező közlést sem lehet becsületsértőnek minősíteni és ugyanez áll az univerzális személyiségi jog, az emberi méltóság esetére is.

Az tény, hogy az alperesek rendkívül éles szavakat használtak, amelyeket azonban az elsőfokú bíróság véleménynyilvánításnak minősített, figyelemmel az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében foglaltakra. Az alperesek felháborodásuknak adtak hangot amiatt, hogy álláspontjuk szerint a felperes a gyermek születése, mint kiemelt társadalmi alapérték tekintetében nem járt el körültekintően és nem volt indokolatlan az a felvetés sem, hogy a gyermek születése a felperes érvényesülését mennyiben szolgálná, a drasztikus kifejezésmód pedig a kiemelt értékre figyelemmel az elsőfokú bíróság álláspontja szerint arányos volt. A felperes személyiségével kapcsolatos közlések nem voltak kiragadhatók a teljes szövegösszefüggésből, a felperes személye, korábbi tevékenysége, eszközei a társadalmat megosztották, ennél fogva az ilyen jellegű kritikát is tűrnie kell.

A perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést és kérte annak megváltoztatását, a kereseti kérelmének megfelelő döntés meghozatalát, másodlagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat meghozatalára való utasítását, valamint az alperesek perköltségben való marasztalását indítványozta.

Álláspontja szerint helytelen következtetésre jutott az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy az alperesi közlések nem sértették a magánélethez, a magánszféra védelméhez való jogát. Az, hogy terhessége tényét a sajtónak megerősítette, nem jogosította fel az alpereseket arra, hogy a „petefészkének titkaiban kotorásszanak”.

A bizonyítási teherrel összefüggésben kifejtette, az alpereseknek kellett volna alátámasztaniuk mindazt, ami a sérelmezett cikkben közlésre került, figyelemmel a sajtóperekben is érvényesülő PK 14. számú állásfoglalásban rögzített bizonyítási teherre.

A Legfelsőbb Bíróság eseti döntéseire hivatkozással hangsúlyozta, hogy nem arra alapította jóhírnév megsértése miatt előterjesztett kereseti kérelmét, hogy terhességének tényéről valótlanságokat írtak, hanem azt sérelmezte, hogy az alperesek hazugnak nevezték, aki terhességét kikürtölte a sajtónak, majd azért, hogy „kijöjjön a balhéból” vetélést színlelt. Az alperesek tehát azt a tényt, hogy kisbabája elvesztése után nem nyilatkozott, orvosát a titoktartás alól nem mentette fel, orvosi papírjait nem mutatta be, abban a hamis színben tüntették fel, illetve úgy adták elő, mintha mindez bizonyíték lenne hazugságára.

A becsület és az emberi méltóság körében arra mutatott rá, hogy az elsőfokú bíróság szerint is az alperesek rendkívül éles szavakat használtak a személyére és magatartására vonatkozóan, azonban ezt tévesen véleménynyilvánításnak

minősítette és az alperesek felháborodását, drasztikus kifejezés módját pedig „a gyerekszületés, mint kiemelt társadalmi érték vonatkozásában arányosnak tekintette.”

Hivatkozott a Polgári Törvénykönyv kommentárjára, az Alkotmánybíróság 36/1994.(VI. 24.) számú határozatára, a PK 12. számú állásfoglalására és a Legfelsőbb Bíróság eseti döntéseire, majd a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.365/2007/4. számú végzésében rögzítettekre és arra, hogy az alperesek által használt éles szavak kifejezőmódjukban drasztikusaknak minősülnek, de ennek ellenére a jogsértés nem került megállapításra.

Nem osztotta azt az álláspontot, hogy a várandóság tényének megállapíthatósága befolyásolná az alperesi közlések minősítését a személyhez fűződő jogok megsértése vonatkozásában, ugyanis e körben azt kell vizsgálni, hogy a felperesről, tulajdonságairól tett kijelentések alkalmasak-e a róla kialakult társadalmi megítélés kedvezőtlen irányú befolyásolására, az általános erkölcsi felfogás szerint negatív tartalmúak-e. A cikkben és a főszerkesztői levélben foglaltak sem tekinthetők véleménynyilvánításnak, hanem olyan, a személyére nézve bántó, sértő, lekicsinylő tényállítások, melyek alkalmasak a becsületének csorbítására, emberi méltóságának megsértésére.

A kifejtettekre tekintettel kérte az első fokú ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmének megfelelő döntés meghozatalát.

A II. rendű alperes az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és az abból levont jogi következtetése, döntése is helytálló, azzal a másodfokú bíróság teljes egészében egyetértett, ezért azt a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, indokolására is kiterjedően helybenhagyta.

A felperes kereseti kérelmében több személyhez fűződő joga, így az emberi méltósága, a becsülete, a magánszféra és jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítását, valamint az objektív és szubjektív jogkövetkezmények alkalmazását kérte. Erre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla általánosságban az alábbiakat emeli ki.

A jog a személyhez fűződő jogok mindennemű megsértését tilalmazza, a személyiségi jogok valamennyi formáját védelmezi. A Ptk. 75. §-ának (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 76. §-a alapján a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti a becsület és az emberi méltóság megsértése is. Az emberi méltóság megsértése abban az esetben valósul meg, amikor az érintett személyt nem önbecsülésének, az emberi érintkezési formák követelményének megfelelő elbánásban részesítik, különösen ha emberi mivoltában megalázzák, vagy hátrányos helyzetbe hozzák.

A becsület a személy társadalmi értékelését jelenti, amelynek megsértése akkor valósul meg, ha az érintettet nem valóságos társadalmi értékének megfelelően ismerik el.

A Ptk. 78. §-ának (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jó hírnév védelmére is, a (2) bekezdés értelmében a jó hírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

E rendelkezések alapján a jó hírnév sérelmének megállapítására az olyan valótlan, a személy hátrányos megítélését kiváltó közlés alkalmas, amely valamely tényt határozottan vagy burkoltan tartalmaz.

Az Alkotmány 61. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra.

A véleménynyilvánítás az egyéni önkifejezés alapja, ami lehetővé teszi az egyén számára gondolatainak, álláspontjának, érzéseinek a megfogalmazását és másokkal történő megosztását.

A véleménynyilvánítás szabadsága minden közlés szabadságát magában foglalja, mégpedig függetlenül annak módjától, értékétől, erkölcsi minőségétől és legtöbbször valóságtartalmától is. Fokozott védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, tekintet nélkül arra, ha esetleg túlzóak és felfokozottak is. A véleményszabadság lehetővé teszi nézetek, eszmék szabad kifejtését még akkor is, ha azok egyeseket megbotráncoztatnak, népszerűtlenek vagy sajátos elképzeléseken alapulnak. A véleménynyilvánítás jogát korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni.

A vélemény, bírálat tehát akkor minősül jogsértőnek, ha aránytalanul túlzó, vagy kifejezés módjában indokolatlanul sértő, bántó, illetve lealázó.

Az Alkotmánybíróság állást foglalt abban is, hogy a közszereplőknek, közhatalmat gyakorlóknak, politikusoknak, hivatalnokoknak és az újságíróknak jóval több kritikát - adott esetben sértést - kell elviselniük mint az „átlagpolgárnak”.

A magánélethez, magánszférához fűződő jog megsértése miatti igény körében a Fővárosi Ítéltábla arra mutat rá, hogy magánélethez fűződő jogosultság védelméről az 1976. évi 8. számú tvr-rel kihirdetett, Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 17. cikke rendelkezik, mely szerint senkit sem lehet alávetni a magánéletével, családjával kapcsolatban önkényes beavatkozásnak. Az ilyen beavatkozás vagy támadás ellen mindenkinek joga van a törvény védelmére. A magánéletbe való beavatkozás tehát akkor sért személyhez fűződő jogot, ha önkényes, indokolatlan és szükségtelen. Önkényesnek kell tekinteni a beavatkozást általában akkor, ha az az érintettek akaratával, szándékával kifejezetten ellentétes, illetve ha arról az érintetteknek nincs tudomása és a beavatkozást a gondosan mérlegelt körülmények sem indokolják.

A fenti törvényi rendelkezések alapján a másodfokú bíróság álláspontja szerint helyes az elsőfokú bíróság keresetet elutasító rendelkezése.

Elsődleges és a per eldöntése szempontjából releváns tény az, hogy a felperes terheessége fennállt-e. Ezt a felperesnek kellett volna alátámasztania hitelt érdemlő módon orvosi iratokkal vagy a kezelő orvos nyilatkozatával, ugyanis mindenféle találgatás, a sajtóban megjelent hír, állítás és véleménynyilvánítás ebből, - a

várandósság valóságalapjából - indult ki. A felperes azonban, - mint ahogy az a rendelkezésre álló peres iratokból megállapítható - kioktatás ellenére sem igazolta azt, hogy várandós volt majd terhessége megszakadt, elvetélt.

Azt is figyelembe kellett venni, hogy a felperes ismert médiaszereplő, különböző megnyilvánulásait a sajtó fokozott érdeklődése követte és követi, ezért a terhessége körül kialakult találgatások is nagyobb nyilvánosságot kaptak. A felperesnek, mint közismert személyiségnek tudnia kellett, hogy a várandósságával majd a vetéléssel kapcsolatos információk nagy visszhangot kapnak, ennek ellenére személyesen nyilatkozott és hozott nyilvánosságra személyes jellegű információkat.

Az előzményeket értékelve a Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy az alperesek az alkotmányos korlátokat meg nem haladó módon éltek a véleménynyilvánítás jogával, amikor a felperes által nem igazolt terhességet követően bíralták, hazugsággal vádolva őt. Az alperesi közlések, kérdésfeltevések - a kifogásolt cikkek szövegkörnyezetét, a megfogalmazást vizsgálva - a terhességgel, vetéléssel, általánosságban feltett kérdések és utalások olyan következtetésként értékelhetők, amelyek nem lépik át a szabad véleménynyilvánítás megengedett határait. A „...; ...; ...; ...; ...” olyan a történetekkel összefüggő kérdésként megfogalmazott véleménynek minősül, ami önmagában nem jogsértő még akkor sem, ha az érintettre nézve sérelmes, illetve ha azzal nem mindenki ért egyet.

A Fővárosi Ítéltábla szerint a kérdéses cikkekben az I-II. rendű alperesek a felperesről, magatartásáról, a történetekről fogalmazták meg éles hangú kritikáikat, amelyek részben a felperesi sajtónyilatkozatokon és azon alapultak, hogy a felperes nem járult hozzá - az őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére - az orvosi iratok beszerzéséhez, a kezelő orvos meghallgatásához.

Az is újságírói véleményként értékelendő, hogy a felperes annak ellenére, hogy még nem bizonyosodott meg száz százalékos bizonyossággal világgá kürtölte, hogy gyermeket vár. Azzal is csak a felperest minősítették, hogy öregedő, műbőrbe kötött, áleredeti orosztanárnőnek nevezték, aki a bulvárszemponthoz, show elemeket részesíti előnyben, terhességet, majd elvetélést hazudik.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az nem vitás, hogy az alperesek találgatásai, az ügyel összefüggésben nyilvánosságra hozott utalásuk, bírálatuk kérdés formájában megfogalmazottak kétségtelenül túlzó módon kifejtett véleménynek minősülnek, azonban ez személyiségvédelmet nem alapoz meg, mert véleményük nem volt önkényes, szorosan összefüggött az előzményekkel és kifejezés módjában sem minősül indokolatlanul bántónak vagy lealázónak.

Figyelembe vette a Fővárosi Ítéltábla azt is, hogy a felperesnek, mint közéleti szereplőnek - az írott és az elektronikus sajtóban folyamatosan szereplő, általában közérdeklődésre számot tartó ügyekben való felbukkanása miatt - az átlagosnál jobban kell túrnie a vele szemben megnyilvánuló kritikákat.

Mindezekből következően a másodfokú bíróság arra az álláspontra jutott, hogy az I-II. rendű alperesek a felperes személyét nem állították be jogsértő módon, jogsértő

magatartást nem tanúsítottak, így a személyhez fűződő joga - emberi méltósága, becsülete, jóhírneve, magánélethez fűződő személyiségi joga - megsértésének a megállapítására nem volt lehetőség.

Alperesi jogsértő magatartás hiányában a felperes által előterjesztett, a Ptk. 84. § (1) bekezdésének révén alkalmazandó objektív jogkövetkezményekkel, valamint a felperes nem vagyoni kártérítés iránti igényével érdemben már foglalkozni nem kellett.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési eljárásban felmerült - a II. rendű alpereseknek járó - perköltségről a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott, figyelemmel a 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésében írtakra, valamint a 32/2003.(VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ában foglaltakra is.

Az ügyvédi munkadíj az áfát is tartalmazza.

Budapest, 2009. június 16.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő